

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะนะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงหัวใจ ร่างกายต้องการอาหาร หัวใจต้องการ ธรรมะเพื่อบรรเทาความทุกข์นะ ถ้าบรรเทาความทุกข์ บรรเทา แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ อันนั้นเป็นการกำจัดทุกข์ แต่การบรรเทา ก่อนที่จะบรรเทา นี้เวลา เรือเวลารถนะ ถ้ามันสมบูรณ์แข็งแรงสมบูรณ์ดีมันจะใช้ได้ประโยชน์มาก แต่ถ้ามันบกพร่อง เวลาใช้ไปแล้วมันจะไม่เกิดประโยชน์หรือให้เกิดโทษก็ได้ นั่นเรือหรือรถนะ เขาต้องบำรุงรักษา เขาต้องดูแลมัน

ร่างกายมนุษย์ก็เหมือนกัน เราเกิดมามีร่างกาย เห็นใหม่ ถ้าร่างกายเราอุดมสมบูรณ์ ร่างกายเราแข็งแรงขึ้นมา การทำงานของเราจะประสบความสำเร็จ ฉะนั้น พุคถึงร่างกายนะ แล้ว จิตใจล่ะ? จิตใจของคนนะถ้าขาดตกบกพร่อง คุณก็ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดมันคิดไปเรื่องแปลกๆ ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าจิตใจสมบูรณ์ คำว่าสมบูรณ์ จิตใจเข้มแข็ง จิตใจเข้มแข็งเวลากำหนดพุทโธ พุทโธ นี้จิตปกติ

“ศีล” ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจปกติขึ้นมา เห็นใหม่ นี่มันแข็งแรงมันสมบูรณ์ของมัน แต่เวลามันไม่ปกติล่ะ? เวลามันไม่ปกตินะ คุณความคิด ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ มันคิดไปเรื่อยเปื่อย พันเก่า ความรู้สึกนึกคิดอันนั้น เวลาคิดนี้มน โนกรรม สิ่งที่มีโนกรรมย้าคิดย้าทำเป็นจิตเป็นนิสัย นิสัยของคนแตกต่างกันหลากหลาย อันนั้นเวลาเราเรียกร่องทางธรรม ทางโลกเขาเรียกร่องกัน เรียกร่องความเป็นธรรมๆ สิทธิเสรีภาพๆ

ทีนี้ความคิดล่ะ? ความคิดมันอยู่ในหัวใจของคน นี่สิทธิเสรีภาพ สิทธิของคนๆ นั้น ถ้าคนๆ นั้นจะคิดอย่างไรก็ได้ ฉะนั้น ถ้ามีศีลขึ้นมา เห็นใหม่ ความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติขึ้นมา เวลาคิดคิดแต่เรื่องปกติ คิดเรื่องสามัญสำนึก คิดเรื่องต่างๆ ไป แต่ถ้าเป็นกิเลสนะมันคิดลัดวงจรของมัน มันคิดของมัน เวลาไฟลัดวงจรมันเกิดไฟไหม้ล่ะ แต่ถ้าไฟเวลามันไปตามปกติของมัน เราใช้แสงสว่างได้ เราใช้เพื่อประโยชน์ได้

ฉะนั้น เวลาธรรม ธรรมนี้สิ่งที่ว่ามนุษย์เรียกรื่องความเป็นธรรม จิตใจมันก็เรียกรื่องความเป็นธรรมนะ มันไม่รู้เหนือรู้ใต้ มันไม่รู้ว่ามีสิ่งใดเป็นสุขสิ่งใดเป็นทุกข์ เวลามันเสวยอารมณ์ไปแล้ว มันกลืนกินไปแล้วมันถึงว่าความรู้สึกนั้นเป็นสารพิษของมัน มันทำให้หัวใจเราร้อนเห็นไหม แต่ถ้าเป็นอาหารที่เป็นประโยชน์ของมันล่ะ? เพราะว่าเวลาคนเราต้องมีอาหาร ไม่มีอาหารเราจะดำรงชีวิตได้อย่างไร?

จิต จิตมันก็ต้องมีอาหารของมัน เห็นไหม เวลามันเสวยอารมณ์ มันนึกคิด เวลามันไม่คิดสิ่งใดเลย มันเฉยๆ อยู่มันก็อ่อนกินในตัวมันเอง ถ้าอ่อนกินในตัวมันเอง คุณเวลาคนเหม่อคนเปลอขึ้นไป เขาไม่ได้คิดสิ่งใดเลย เขาเหม่อของเขา นี่เพราะขาดสติมันก็ไม่ปกติ แต่ถ้ามันมีสติขึ้นมา มันทำอะไรมันจะเป็นประโยชน์ของมัน นี่การฝึกฝนของเรา ถ้ามีการฝึกฝนของเรา เห็นไหม เราทำบุญกุศลกัน เรามาเสียสละทานกัน นี่เราทำทาน เราเสียสละทาน คิด ภาวนา เสียสละขึ้นมา เพราะอะไร? เพราะการเสียสละนั้นให้มีสติสัมปชัญญะ เพราะเราเสียสละ เรามีความรู้สึกนึกคิดไป แต่คน คุณเวลาคนเขาไม่ทำอะไรเลย เขาอยู่ทางโลกของเขา วันๆ เขาอนจมอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของเขาเขาไม่มีเวลา

แต่เวลาเราตื่นตัวของเรา เราตื่นตัวนี้เราจะทำบุญกุศล เราต้องแสวงหาของเรา เราต้องมีสมบัติของเรา เราถึงจะสละสิ่งนั้นได้ นี่มันมีความรู้สึกนึกคิด เห็นไหม แล้วความรู้สึกนึกคิดมันก็เหมือนคน คนที่มีความรู้สึกนึกคิด ความไม่ประมาท เวลาชีวิตมันก็ไม่เกิดสิ่งที่มันจะทำให้มีผลกระทบรุนแรงนัก แต่ถ้าคนประมาทพลั้งเผลอ

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตเราปล่อยให้ไปตามแต่เวรแต่กรรม ไม่มีสติปัญญาเข้าไปยับยั้งมันเลย เราเริ่มต้นจากทำคุณงามความดี ความดีที่ทำงานที่สุด ทำงานที่สุดคือการเสียสละ การเสียสละอย่างนั้นเสียสละเป็นวัตถุ ถ้าเราไม่มีล่ะ? เราไม่มีสิ่งใดที่เสียสละเราก็อนุโมทนาไปกับเขา ถ้าเราอยากทำคุณงามความดีของเราล่ะ? เราตั้งสติของเราแล้ว นี่ทำบุญกุศล การสร้างคุณงามความดีขนาดไหน ถึงที่สุดแล้วมันต้องจบลงที่การภาวนา เพราะภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนามันจะไปเริ่มชำระล้างควบคุมความรู้สึกนึกคิดนั้น เพราะเวลาเราทำความสงบของใจขึ้นมา เรามีสติกำหนดพุทธโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันเข้าไปสู่จิตติจิต มันเข้าไปสู่ความสงบระงับอันนั้น ถ้าเกิดเราฝึกหัดใช้ปัญญามันจะไต่ตรงตรง มันจะชำระสะสาง ถ้าชำระสะสางอันนั้นนะ เพราะการชำระสะสางมันถึงรู้ถูกรู้ผิด พอรู้ถูกรู้ผิดนะ การกระทำสิ่งนี้เป็น การกระทำสิ่งที่ไม่ดี การกระทำนี้เป็นสิ่งที่ดี

นี่การกระทำนะ แล้วการกระทำสิ่งที่ดี อาศัยการกระทำสิ่งที่ดี นี่ชำระสะสางขึ้นมา การกระทำสิ่งที่ดีสะสางขึ้นมา จนถึงที่สุดสะสางสิ่งที่มีนคลายตัวของมัน เห็นไหม สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด ความยึดมั่นถือมั่น เพราะความเห็นผิดมันถึงทำให้ความรู้สึกผิด ความคิดผิด ความผิดต่างๆ ไป แต่พอเราใช้ปัญญาไตร่ตรองขึ้นมาจากความเห็นถูก ความเห็นถูกมันก็วางสิ่งนั้นไว้ตามความเป็นจริงวางสิ่งนั้นไว้ตามความเป็นจริงนะ เพราะเราเห็นสิ่งนั้นถูกแล้ว ชีวิตเรายังมีอยู่ใช่ไหม? นี่ละสักกายทิฏฐิ แต่ชีวิตเรามีอยู่ เรายังมีร่างกายและจิตใจอยู่ เราต้องใช้มันเป็นปกติใช่ไหมเพราะเรามีชีวิตอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว นี่ยังใช้ชีวิตอีก ๔๕ ปี ในเมื่อมีความเห็นถูกต้องแล้วทำไมไม่ทำลายมันไปเลยล่ะ? มันทำลายแล้ว มันทำลายโดยมรรคญาณไง มันทำลายให้สังโยชนนั้นขาดไปจากใจใจ

ถ้ามันทำลายสิ่งนั้นแล้วมันกลับไปเป็นความปกติ เห็นไหม ความปกติคือว่ากายกับใจมันต่างคนต่างอยู่ อยู่ด้วยกันแต่ต่างคนต่างอยู่คือไม่วิตกกังวล ไม่มีสิ่งใดมาเป็นภาระรับผิดชอบในหัวใจนั้นจนเกินไบนัก แต่ดูแลรักษา ดูแลรักษาจนกว่ามันจะหมดอายุขัยนี้ไป ถ้าดูแลรักษานี้มันไม่หวั่นไหวไปกับโลก ไม่ตื่นเต้นไปกับโลก แต่ถ้ามันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เห็นไหม สักกายทิฏฐิความเห็นผิด พอเห็นผิดขึ้นมา ความรู้สึกนี้ผิด สิ่งใดที่เป็นอดีตอนาคตไปแล้ว มันก็วิตกกังวลตลอด

แต่ถ้าจิตมันเป็นปกติมันจะอยู่กับปัจจุบัน อดีตมันก็ล่วงไปแล้ว สิ่งใดที่มันทำ ทำดีทำชั่ว มันก็ล่วงไปแล้ว นี้อนาคตมันยังมาไม่ถึง เราทำคุณงามความดีของเรา แต่ถ้าทางบริหารจัดการทางโลกเขานะ เขาต้องมีโครงการของเขา นั่นการบริหารจัดการของเขา เขาต้องมีของเขา แต่เวลาของเราวิตกกังวลไปมันเป็นการเผาผลาญใจใจ ถ้ามันเผาผลาญใจใจ เห็นไหม เรากลับมาความปกติของมัน ถ้าความปกติของมัน นี่รถเรือที่สมบูรณ์ที่ปกติเขาใช้ได้ประโยชน์ ถ้าจิตมันเป็นปกติขึ้นมาแล้วร่างกายมันกลับมาเป็นความปกติได้

ถ้ากลับมาเป็นความปกติได้ สิ่งนี้เราดูแลมัน ดูแลมันเราไม่ต้องแบกรับภาระ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันทุกข์ยากของมัน ถ้าเป็นปกติมันก็ไม่แบกรับภาระมาก แต่ความซร่าคร่ำครำมันเป็นเรื่องปกติเป็นธรรมดา ความซร่าคร่ำครำเราดูแลมัน เราดูแลมัน เห็นไหม ถ้าเราดูแลเราจะเสมอต้นเสมอปลายตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่เริ่มต้นขึ้นมาเลย จนท่ามกลางและที่สุด เราไม่ต้องทุกข์ยากจนเกินไบนักเพราะเราได้ดูแลมัน นี่เราจะมีความสะดวกสบายของเรา

นี่การดูแล การดูแลเพราะสิ่งใดล่ะ? เพราะเราเข้าใจตามความเป็นจริง เราเข้าใจสิ่งนี้ตามความเป็นจริงว่าความเป็นจริง เพราะความเป็นจริงขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเราเอง เห็นไหม เราไม่ใช่คนประมาท ถ้าประมาทนี้เราใช้ปัญญามันจะใคร่ครวญไปในโลกนะ ว่าโลกนี้ความเป็นธรรมๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ความเป็นธรรมชาติเพราะเราอยู่กับธรรมชาติ เราอยู่กับความเป็นจริง เราก็อยู่กับเขา แต่ถ้าจิตใจของเรามันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันไม่ได้ตั้งใจสักอย่างหนึ่ง

นี่ถ้าเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติทำไมมันไม่สมความปรารถนาเราล่ะ? นี่ตัดหาความทะยานอยาก ตัดหา มันไม่ได้สมหวังเราหรอก แต่ถ้าใจของเรา เห็นไหม ใจของเราเราพัฒนาของเราแล้ว เราดูแลใจของเราละ สิ่งนั้นมันเป็นอย่างนั้นเอง นี่สิ่งนั้นมันเป็นอย่างนั้น อยู่เก๋ๆ เงินๆ อยู่ภายนอก

“รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร”

นี่เป็นบ่วงของมาร บ่วงมันรัดคอไว้ เป็นพวงดอกไม้มันหลอกล่อเราไป แต่ถ้าเป็นปกติ เห็นไหม ถ้าใจมันเป็นธรรมนะ นี่มันเป็นอย่างนั้นเอง มันเป็นอย่างนั้น ธรรมชาติก็เป็นอย่างนั้น เราเป็นเรา ธรรมชาติเป็นอย่างนั้น ถ้าธรรมชาติเป็นอย่างนั้นเราก็อยู่กับเขา อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก ถ้าอยู่กับโลกโดยติดโลก เห็นไหม ถ้าเรื่องโลกมันต้องเป็นเรื่องโลกอยู่แล้ว เราเกิดมาจากโลก อยู่กับโลกเราก็ดูแลเราก็บริหารจัดการของเรา แต่ถ้าใจเป็นธรรมแล้วอยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก โลกเป็นแบบนี้

เราดูแลมันสลดสังเวช นี่ความสลดสังเวช เวลามันเป็นธรรมสังเวช มันเป็นธรรมในมันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น แล้วจิตใจเราก็เป็นธรรมนะ มันเป็นอย่างนี้ เห็นไหม มันถึงเห็นเป็นอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค โลกมันเป็นแบบนี้ โลกมันเป็นอนิจจัง มันหมุนของมันไป มันต้องเป็นอย่างนี้ ถ้าเป็นอย่างนี้บั้นนะเราเห็นแล้วมันธรรมสังเวช สังเวชเพราะว่าไม่มีใครสามารถห้ามสิ่งนี้ได้

นี่สังขารมันเป็นแบบนี้ มันเป็นอย่างนี้ มันต้องวนเวียนมันเป็นแบบนี้ มันต้องหมุนไปตามกงล้อของมัน ใครจะห้ามมันไม่ได้ แต่ถ้าเรารักษาใจของเราแล้ว เห็นไหม เราดูแลใจของเรา กงล้อมันหมุนไป แต่ใจนี้ไม่หมุนไปด้วยใจ ใจไม่หมุนไปกับวงล้อนี้ วัฏจักรนี้มันต้องหมุนของมันไป แต่ใจไม่หมุนตามมันไปนะ

แต่ถ้าเราไม่ได้รักษามัน นี่มันเป็นแก่นเลย โลกนี่คืออะไร? โลกนี่คืออะไร? นี่เขาว่าเกิดมาโลกนี่คืออะไร? ชีวิตนี้มันเกิดมาทำไม? เวลาบอกว่าเราก็ดูแต่โลกนี่ไง คว้ากงล้อมันหมุนไป แต่เราไม่ดูโลกทัศน์ ดูความรู้สึกของเราไง ดูจิตจิตใจ ของเราที่เป็นแก่นไง แก่นของโลกคือความรู้สึกเรา ถ้าเรารักษาที่นี้ เห็นใหม่ รักษาที่นี้ดูแลที่นี้ โลกมันก็หมุนไป แต่จิตเราไม่หมุนไปตาม แต่เวลาเป็นปกคตินะ ชีวิตของโลกเขานี้ผลของวิญญูะ โลกมันก็หมุนไปแบบนี้ นี่โลกหมุนไปคือชีวิตปัจจุบันนี้นะ แต่เวลามันหมดชีวิตนี้ไปล่ะ? หมดยุคอายุขัยนี้ไปล่ะ?

วิญญูะ เห็นใหม่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ที่อยู่ของจิตวิญญาณล่ะ? ที่อยู่ของมนุษย์ล่ะ? จิตวิญญาณถ้ามันทำคุณงามความดีไปอยู่บนสวรรค์ อยู่บนพรหม จริงหรือไม่จริงเรารู้ได้อย่างไร? เวลาถ้ามันทำบาปอกุศลมันตกนรกอเวจีล่ะ? นี่มันเป็นผลของวิญญูะ เวลามันหมุนไปนี่ผลของวิญญูะมันกว้างขวาง กว้างไกลกว่านี้ แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วได้พบพุทธศาสนา เห็นใหม่ เราเห็นได้ในโลกนี้ เราเห็นได้ในโลกของเรา เห็นได้ในชีวิตของเรา เราเห็นได้ในความเป็นไปของเรา

แต่เพราะเราเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาสอนที่นี้ ในปัจจุบันต้องแก้ที่นี้ได้ มันเป็นความประเสริฐที่สุด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถอดถอนกิเลสแล้ว เห็นใหม่ นี่เป็นครูสอนของสามโลกธาตุ เพราะในเทวดา ในอินทร์ ในพรหม ในนรกอเวจีเขาไม่รู้สิ่งนี้ได้ เขาได้เสวยภพตามเวรตามกรรมของเขา ถ้าเสวยภพตามเวรตามกรรมของเขาแล้วศาสนามันอยู่ที่ไหน?

ศาสนาอยู่บนโลกมนุษย์นี้ เทวดายังมาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ในโลกมนุษย์นี้ ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์นี้ นี่หน้าที่การงาน ไร้ เราเกิดมาเราต้องมีภาระรับผิดชอบ คนจะดี เห็นใหม่ กตัญญูกตเวที คนจะดีมีหน้าที่การงานที่ดี คนดี ๆ นี่คนดีนั้นเป็นคนดี แต่ดีของโลกใด ดีของโลกโลกก็ ต้องเป็นคนที่ดีมาก่อน เวลาคนนี้เขามาบวชเป็นพระขึ้นมา บวชเป็นนักบวชขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เพราะเรามีหลักเกณฑ์ของเราขึ้นมา พอมีหลักเกณฑ์ขึ้นมาเรามีศีลจะ เราทำสิ่งใดทำจริง เพราะคนทำจริง คนจริงทำจริงมันจะเข้ากับธรรมะที่เป็นความเป็นจริง

ถ้าคนเราไม่จริง เห็นใหม่ สิ่งที่ทำมานี้โลกนี้เป็นอนิจจัง โลกนี้เป็นสมมุติอยู่แล้ว แล้วสิ่งที่ไม่จริง ไม่จริง นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง จริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ สัจธรรมที่วางไว้ แต่สัจจะเป็นความจริง แต่เพราะใจเราไม่จริง สัจจะนั้นเลยโน้มนำไปตาม

ค้นหาความทะยานอยาก ความแรงปรารถนา ความพอใจของเรา นี่เวลาศรัทธาความเชื่อเรามีแรงปรารถนา แต่ความปรารถนานี้มันเป็นเป้าหมาย แล้วเราต้องทำเข้าไปสู่สัจจะความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้นั้น

ถ้าเข้าไปสู่สัจจะความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้นั้น เห็นไหม นี่เราเข้าไปตามความเป็นจริง “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม จะได้ธรรมสัจจะความจริง” เราไม่คาดเดา เราไม่ค้นเดา แต่เราทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมาให้ได้ ถ้าความจริง เห็นไหม เพราะใจเราจริง ทำความเป็นจริงขึ้นมามันถึงเป็นความจริง

ฉะนั้น ธรรมะอยู่บนโลกนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ในปัจจุบันเราเป็นมนุษย์นี้ เรายังมีลมหายใจอยู่ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ถ้ามีสติ เห็นไหม คุณสิทธะที่สมบูรณ์ที่มีความปกติ มีความแข็งแรงเราใช้ประโยชน์ได้ ลมหายใจที่มันเข้า-ออก ลมหายใจเข้าพุท ลมหายใจออกโธ นี่มันเข้มแข็ง มันแข็งแรง มีสติปัญญาที่ดี นี่มันจะเข้าไปสู่หัวใจที่เข้มแข็ง หัวใจที่เด็ดเดี่ยว ถ้าหัวใจที่เด็ดเดี่ยว เวลามันสงบระงับขึ้นมาแล้วเราใช้ปัญญาของเรา

ปัญญาที่มันเห็นของมันตามความเป็นจริงอีกอย่างหนึ่งนะ ไม่ใช่ปัญญาที่เราใคร่ครวญกันอยู่นี้ ปัญญาที่เรามีปัญญากันอยู่นี้เป็นปัญญาวิชาชีพ ปัญญาที่เกิดจากเราแล้วเราใคร่ครวญธรรมะก็เป็นโลกใจ นี่โลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา

ตั้งใจนะ เห็นไหม เราเกิดมา รถเรือที่สมบูรณ์เขาเอาไว้ใช้เพื่อการคมนาคม เรามีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ให้มันเข้มแข็งสมบูรณ์แล้วเราใช้เพื่อประโยชน์ เราไม่ใช้กับโลกนี้ ใช้กับโลกนี้เราก็ออยู่กับโลกนี้นะ เวลาใจที่มันสมบูรณ์เวลาใช้กับโลกนี้ เวลามันพลัดพรากจากโลกนี้ไปล่ะ? เอาสิ่งใดเป็นประโยชน์กับมัน เราจะมีสิ่งใดเป็นสมบัติในใจดวงนี้เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง